

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 7. joulukuuta 2016
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2013/0140 (COD)

10755/16
ADD 1

AGRI 381
VETER 66
AGRILEG 103
ANIMAUX 19
SAN 286
DENLEG 65
PHYTOSAN 18
SEMENCES 9
CODEC 985

EHDOTUS NEUVOSTON PERUSTELUIKSI

Asia: Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEN antamiseksi virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta (virallista valvontaa koskeva asetusta)

– Ehdotus neuvoston perusteluiksi

I JOHDANTO

1. Komissio toimitti 6. toukokuuta 2013 Euroopan parlamentille ja neuvostolle edellä mainitun ehdotuksen, joka perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohtaan, 114 artiklaan sekä 168 artiklan 4 kohdan b alakohtaan (tavallinen lainsäätämisyjärjestys)¹.
2. Euroopan parlamentti (EP) vahvisti ensimmäisen käsittelyn kantansa 15. huhtikuuta 2014². Euroopan talous- ja sosiaalikomitea sekä alueiden komitea kuultiin ja ne antoivat lausuntonsa 16.–17. lokakuuta 2013 ja 29. marraskuuta 2013.
3. Eläinlääkintä- ja kasvinterveysasiantuntijoiden yhteinen työryhmä, eläinlääkintäpäälliköiden työryhmä ja maatalousneuvosten ja -asiantuntijoiden työryhmä tarkastelivat ehdotusta 37 kertaa eri puheenjohtajakausilla.
4. Pysyvien edustajien komitea (Coreper I) hyväksyi alustavan neuvotteluvaltuutuksen, jonka neuvosto vahvisti yleisnäkemykseksi 26. lokakuuta 2015³. Tätä valtuutusta tarkistettiin 18. toukokuuta 2016⁴ ja 10. kesäkuuta 2016⁵.
5. Luxemburgin ja Alankomaiden puheenjohtajakausilla järjestettiin useita teknisen tason kokouksia ja epävirallisia kolmikantakokouksia. Kymmenennessä kolmikantakokouksessa 15. kesäkuuta 2016 lainsäätäjät pääsivät alustavaan yhteisymmärrykseen kompromissitekstistä, jotta ehdotuksesta voitaisiin päästä sopimukseen toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa. Pysyvien edustajien komitea (Coreper I) hyväksyi kyseisen kompromissitekstin 22. kesäkuuta 2016⁶.

¹ 9464/13 + ADD1 +ADD 2.

² 8304/14.

³ 13242/15+ 13181/15 + 13209/15.

⁴ 8121/16 + ADD1 – ADD5.

⁵ 8346/16.

⁶ 10248/16 + ADD1.

6. Euroopan parlamentin maatalouden ja ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan puheenjohtaja osoitti 12. heinäkuuta 2016 pysyvien edustajien komitean puheenjohtajalle kirjeen, jossa todetaan, että jos neuvosto vahvistaa ensimmäisen käsittelyn kantansa tämän kirjeen liitteenä olevan tekstin mukaisesti, hän suosittelee täysistunnolle, että neuvoston kanta olisi hyväksyttävä tarkistuksitta parlamentin toisessa käsittelyssä lingvistijuristien viimeisteltyä sen.
7. Neuvosto pääsi 10. lokakuuta 2016 poliittiseen yhteisymmärrykseen kompromissitekstistä⁷.

II TAVOITE

Ehdotetun asetuksen yleisenä tavoitteena on yksinkertaistaa ja virtaviivaistaa voimassa olevaa asetuksen (EY) N:o 882/2004 mukaista oikeudellista kehystä siten, että lähes kaikki elintarvikeketjuun liittyvät alat sisällytetään yhden ja saman virallista valvontaa koskevan sääntökokonaisuuden piiriin. Joillakin aloilla, kuten kasvien terveys, kasvien lisäysaineisto, eläimistä saatavat sivutuotteet tai luomutuotanto, on tällä hetkellä erilliset säännöt valvonnan osalta. Lisäksi asetuksella pyritään parantamaan jäsenvaltioiden elintarvikeketjun eri vaiheissa suorittamaa virallista valvontaa, jotta nopea reagointi on mahdollista kriisitilanteissa, mutta toimijoille aiheutuva rasite minimoidaan. Tätä varten ehdotetaan, että tämä valvonta kohdistetaan kaikkiin toimijoihin riskien perusteella ja sopivalla tiheydellä.

III NEUVOSTON ENSIMMÄISEN KÄSITTELYN KANNAN ANALYSOINTI

1. Yleistä

Kompromissiteksti, josta neuvostossa päästiin poliittiseen yhteisymmärrykseen, on täysin lainsäätäjien välisen sopimuksen mukainen. Siinä säilytetään komission ehdotuksen tavoitteet ja otetaan samalla huomioon Euroopan parlamentin ensimmäisessä käsittelyssään tekemät tärkeimmät tarkistukset.

⁷ 12175/16 + ADD1.

2. Keskeiset asiat

a) Soveltamisala

Komissio muistutti, että vaikka asetuksessa (EY) N:o 882/2004 säädetään virallisen valvonnan yleisistä puitteista rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja eläinten hyvinvointia koskevien sääntöjen alalla, eläinten terveyttä koskevaa virallista valvontaa (sekä kotimaisten että tuontitavaroiden osalta) ja eläinlääkejäämiä koskevaa virallista valvontaa on historiallisista syistä säännelty erillisesti. Lisäksi se painotti, että tiettyjen elintarvikeketjuun liittyvien alojen – kuten kasvien terveys, kasvien lisäysaineisto ja eläimistä saatavat sivutuotteet – valvonta ei sisältynyt asetuksen (EY) N:o 882/2004 soveltamisalaan, vaan niille kehitettiin erityisiä alakohtaisia menettelytapoja. Näin ollen komissio ehdotti voimassa olevan asetuksen (EY) N:o 882/2004 mukaisen oikeuskehyksen soveltamisalan laajentamista näiden alojen sisällyttämiseksi siihen sekä sen selkeyttämiseksi, että luomutuotanto, suojatut alkuperänimitykset, suojatut maantieteelliset merkinnät, aidot perinteiset tuotteet ja muuntogeeniset organismit kuuluvat myös soveltamisalaan.

Neuvosto katsoi, että tässä vaiheessa on liian aikaista sisällyttää kasvien lisäysaineiston virallista valvontaa tämän asetuksen piiriin, koska komissiolta on tulossa uusi kasvien lisäysaineistoa koskeva ehdotus. Neuvosto sopi virallisen valvonnan rajoittamisesta koskemaan muuntogeenisten organismien tarkoituksellista levittämistä ympäristöön elintarvikkeiden ja rehujen tuotantoa varten sekä torjunta-aineiden levityskaluston erityisten tarkastusten jättämisestä soveltamisalan ulkopuolelle. Lisäksi neuvosto täsmensi, että vaikka tätä asetusta ei olisi sovellettava asetuksen (EU) N:o 1308/2013 (maataloustuotteiden yhteinen markkinajärjestely) noudattamisen todentamiseen, sitä olisi sovellettava, jos asetuksen (EU) N:o 1306/2013 89 artiklan mukaisesti tehdyissä tarkastuksissa todetaan petollisia tai vilpillisiä käytäntöjä kaupan pitämisen vaatimusten osalta.

b) Virallisen valvonnan rahoitus

Vaikka komission ehdotuksessa säilytettiin voimassa oleva yleisperiaate, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi osoitettava tarvittavat varat viralliseen valvontaan, siinä ehdotettiin valvontamaksujen perimistä koskevan velvollisuuden laajentamista koskemaan vain tiettyjen alan toimijoiden sijasta kaikkia toimijoita asetuksen kattamilla aloilla. Tavoitteena oli periä kaikilta aloilta täysimääräisesti takaisin kustannukset, jotka ovat aiheutuneet virallisen valvonnan suorittamisesta, mikroyrityksiä lukuun ottamatta. Siinä ei ehdotettu maksujen nykytason säilyttämistä lihaa, kalatuotteita ja maitoa käsitteleviin yrityksiin kohdistuvan paikallisen virallisen valvonnan, rehualan laitosten hyväksynnän ja (useimpien) rajoilla suoritettavien tarkastusten osalta. Sen sijaan siinä ehdotettiin, että jäsenvaltiot vahvistaisivat maksujen tason yhdenmukaisen ja avoimen menetelmien pohjalta.

Neuvosto katsoi, ettei pakollisen maksujärjestelmän soveltamisalaa tarvitse muuttaa ja että nykyinen maksutaso olisi säilytettävä, koska järjestelmä on kokonaisuudessaan tyydyttävä. Neuvosto kuitenkin katsoi, että niiden jäsenvaltioiden, jotka haluavat periä aiheutuneiden kustannusten suuruisia maksuja ennalta määrätyn suuruisen maksujen sijasta, olisi noudatettava kustannuksien kattamiseen ja laskentamenetelmään sovellettavia yhdenmukaisia sääntöjä. Lisäksi neuvosto katsoi, että jäsenvaltiot olisi velvoitettava parantamaan maksujen laskemisen, keräämisen ja vahvistamisen avoimuutta sekä kuulemaan asiaankuuluvia sidosryhmiä.

c) Virkaeläinlääkärin rooli

Komissio ehdotti joustavaa lähestymistapaa, jonka puitteissa jäsenvaltiot voisivat määrittää, millainen henkilöstö sopii parhaiten suorittamaan virallista valvontaa; samalla jäsenvaltiot velvoitettaisiin tarjoamaan asianmukaista koulutusta koko henkilöstölle.

Neuvosto katsoi, että virallisen valvonnan tehokkaan järjestämisen mahdollistamiseksi jäsenvaltioilla olisi oltava harkintavaltaa yksilöidä, millainen henkilöstö sopii parhaiten suorittamaan valvontaa edellyttäen, että korkeatasoinen ihmisten terveyden sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin suojele varmistetaan elintarvikeketjun kaikissa vaiheissa ja että noudatetaan kansainvälisiä standardeja ja velvoitteita.

Neuvosto katsoi kuitenkin, että jäsenvaltiot olisi velvoitettava kääntymään virkaeläinlääkäreiden puoleen tietyissä tapauksissa, joissa tarvitaan erityisosaamista virallisen valvonnan tehokkuuden varmistamiseksi (esim. elävät eläimet, liha ja jotkin muut eläinperäiset tuotteet). Neuvoston näkemyksen mukaan tämä ei saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden mahdollisuuteen käyttää myös virkaeläinlääkäreitä, mukaan lukien siipikarjan ja jäniseläinten lihan virallista valvontaa varten, tai muita erityisesti nimettyjä henkilöitä tapauksissa, joissa sitä ei edellytetä tämän asetuksen mukaisesti.

d) Delegoitu ja täytäntöönpanovalta

Ehdotettu säädös tulee olemaan puiteasetus, jolla komissio valtuutetaan määrittelemään sen varsin monista yksityiskohdista delegoiduilla ja/tai täytäntöönpanosäädöksillä. Neuvoston käsittelyssä komissiolle ehdotettuja valtuuksia tarkasteltiin erityisen huolellisesti. Neuvosto ei kiistänyt eikä muuttanut puiteasetuksen periaatetta, mutta useat artikkelit laadittiin uudelleen komissiolle annettavien valtuuksien täsmentämiseksi.

Mitä tulee tietyillä aloilla - kuten ihmisravinnoksi tarkoitettun lihan tuotanto, eläinten hyvinvointi, kasvinsuojeluaineet tai kasvien terveys - suoritettavaa virallista valvontaa koskeviin erityisiin lisäsääntöihin (18–27 artikla), neuvosto lisäsi perusasetukseen monia keskeisiä seikkoja ja sääti komission asianmukaisista valtuuksista.

Lisäksi asetukseen on sisällytetty siirtymäkausia sen varmistamiseksi, että asetuksen asianmukaisen soveltamisen edellyttämät keskeiset delegoidut ja täytäntöönpanosäädökset voidaan hyväksyä ennen asetuksen soveltamispäivää. Näin varmistetaan se, että edellä mainituilla säädöksillä korvattavia voimassa olevia säännöksiä sovelletaan siihen saakka, kunnes komissio on hyväksynyt kyseiset säädökset. Ne olisi hyväksyttävä mahdollisimman pian ja viimeistään kolmen vuoden kuluessa asetuksen soveltamispäivästä. Näin estetään minkäänlaisen aukon muodostuminen ja varmistetaan, että komissiolla on riittävästi aikaa valmistella nämä säädökset.

e) Rikkomisista ilmoittaminen

Euroopan parlamentin painokkaan pyynnön johdosta neuvosto sopi, että tähän asetukseen sisällytetään säännöksiä, joilla jäsenvaltiot veloitetaan varmistamaan, että niillä on käytössään järjestelyt tämän asetuksen todellisista tai mahdollisista rikkomisista ilmoittamista varten, tällaisten ilmoitusten jatkotoimia varten ja rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelemiseksi kostotoimilta, syrjinnältä tai epäoikeudenmukaiselta kohtelulta (140 artikla).

IV PÄÄTELMÄ

Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta on täysin sen mukainen, mistä lainsäädäntövallan käyttäjät olivat päässeet yhteisymmärrykseen. Tämä yhteisymmärrys vahvistettiin edellä mainitussa, Euroopan parlamentin ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan puheenjohtajan pysyvien edustajien komitean puheenjohtajalle osoittamassa 12. heinäkuuta 2016 päivätyssä kirjeessä. Neuvosto vahvisti kompromissin 10. lokakuuta 2016 poliittisella yhteisymmärryksellä.
